

Lærerveiledning

Introduksjon til samtidskunsten

Astrup Fearnley-samlingen

Innhold

- S. 2 Praktisk informasjon
- S. 2 Introduksjon til formidlingstilbudet
- S. 3 Forankring i læreplanverket
- S. 3 Forslag til forarbeid
- S. 3 Forslag til etterarbeid
- S. 4 Utvalgte kunstnere i utstillingen

Praktisk informasjon

For bestilling av omvisninger:
[Barnehage, grunnskole og VGS \(afmuseet.no\)](mailto:Barnehage,grunnskoleogVGS@afmuseet.no)

Varighet: 45–60 min
Tidspunkt: tirsdag–fredag
Sted: Astrup Fearnley Museet

Har du innspill eller spørsmål? Ta gjerne kontakt!

Formidlingskoordinator barn og unge:
Marianne Reve m.reve@afmuseet.no

Formidlingsleder:
Inger Fure Grøtting grotting@afmuseet.no

Astrup Fearnley-samlingen er en av Europas mest omfattende samlinger av internasjonal samtidskunst.

Hans Rasmus Astrup, museets grunnlegger, begynte å kjøpe kunst på 1960-tallet, og helt fra starten av bygget han opp en samling der det var kunstnerskapene som stod i sentrum snarere enn historiske perioder og stiler. Ved hans bortgang i 2021 bestod Astrup Fearnley-samlingen av mer enn 1500 verk, og den blir stadig utvidet med nye innkjøp.

«Det er viktig at kunsten ikke blir lukket inne. Den må vises og oppleves. Vi må lære av den.»

– Hans Rasmus Astrup

Våre engasjerte og kunnskapsrike formidlere tar elevene med på en utforskning av samtidskunstens mange ulike uttrykk. Omvisningene har en dialogbasert form som gir rom til å øve muntlige ferdigheter, kritisk tenkning og meningsbrytninger.

Hva er samtidskunst?

Forenklet sagt er samtidskunst kunst som er laget i vår samtid. Kunstnere inspireres av tiden de lever i og kan velge blant tidens tilgjengelige materialer og prosesser. Hvordan samtidsbegrepet avgrenses er likevel åpent for diskusjon. Samtiden kan forstås som dette året, de siste ti årene eller kanskje i løpet av tiden et menneske har levd – og da er en grunnskoleelevs samtid noe annet enn en 80-årings samtid.

Astrup Fearnley Museet ble grunnlagt i 1993 og er et av Nordens fremste museer for samtidskunst. Hans Rasmus Astrup begynte å samle kunst på 1960-tallet og bygget opp Astrup Fearnley-samlingen, som består av kunstverk fra 1960-tallet og frem til i dag. Vi kan på den ene siden si at samtiden strekker seg helt tilbake til 60-tallet, eller til 90-tallet, da museet åpnet. På den andre siden vil ikke nødvendigvis et verk fra 60- eller 90-tallet oppleves som samtidig i dag, men likevel oppleves som aktuell i lys av dagens nyhetsbilde.

En annen side av samtidskunsten er oppblomstringen av ulike kunstuttrykk, utover de mer tradisjonelle kategoriene som maleri og skulptur. Eksempler på dette kan være installasjoner, konseptkunst, foto og videokunst, som alle finnes i Astrup Fearnley-samlingen.

Forankring i læreplanverket

For formidlingstilbudet *Introduksjon til samtidskunsten* har vi utarbeidet en felles lærerveiledning for grunnskolen. Formidlerne tilpasser likevel omvisningen til de ulike trinnene. Tilbudet kan også tilpasses videregående skole.

Med kompetansemålene under til grunn, legger vi opp til en formidlingssekvens med fokus på hvordan de ulike verkene kan fortelle historier og gi uttrykk for følelser, meninger og samfunnsaktuelle spørsmål.

Kompetansemål i kunst og håndverk etter 2. trinn:

- undersøke egenskaper ved materialer og dele sanseerfaringer
- utforske ulike visuelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i eget skapende arbeid

Kompetansemål i kunst og håndverk etter 7. trinn:

- utforske og reflektere over hvordan følelser og meninger vises i kunst, og bruke symbolikk og farge til å uttrykke følelser og meninger i egne arbeider

Nøkkelordene sanser, materialer, følelser, meninger og historiefortelling står i fokus til de yngste elevene, mens begreper som samtid, konseptkunst, installasjon og readymade introduseres gradvis og diskuteres med de eldste.

Forslag til forarbeid

I forkant av utstillingsbesøket oppmuntrer vi dere til å samtale og arbeide med ett eller flere av følgende punkt, individuelt og/eller gruppevis. Gjennomføring av forarbeid vil kunne gjøre det lettere for elevene å aktivere forkunnskaper og å ta del i dialog under selve utstillingsbesøket. Gjør gjerne en oppsummering i plenum, der dere også kan ta for dere relevante begreper.

- Hva tenker dere når dere hører ordet kunst?
- Har dere hørt ordet samtidskunst? Hva tror dere det betyr?
- Hvilke materialer kjenner dere til? Hva tror dere er det rareste materialet en kan lage kunst av?
- Kan hverdagsgjensstander være kunst?
- Kan et kunstverk eller objekt endre betydning over tid eller ved å settes inn i nye sammenhenger?

Forslag til etterarbeid

- Læreren presenterer et utvalg materialer og gjenstander (gjærne gjenbruksmaterialer) som gir ulike sanseopplevelser. Elevene velger seg 3-4 materialer hver som de bearbeider og setter sammen til noe nytt. Oppgaven kan utføres enkeltvis eller i grupper.
- Skriv en kort tekst om museumsbesøket, der du beskriver ditt favorittverk, på norsk eller engelsk. Oppgaven kan også gjennomføres ved tegning.

Utvalgte kunstnere i utstillingen

Under utstillingsbesøket ønsker vi å gi elevene en introduksjon til hva samtidskunst kan være, eksemplifisert gjennom kunstnere som arbeider innenfor et spekter av ulike materialer og uttrykk. Formidleren vil velge ut og tilpasse verk til den enkelte gruppe og forholde seg til eventuelle praktiske hensyn.

Rachel Harrison *Haycation, 2009*

Rachel Harrisons arbeider er preget av en åpen og hybrid tilnærming til gjenstander, både de hun har laget selv og de hun har funnet. Det abstrakte uttrykket gjennomsyres av et mangfold av referanser som ofte får en fremmedgjørende, komisk effekt når det strengt formale kombineres med en mer rampete bruk av elementer fra omverdenen, som fra populærkultur, nyhetsbildet og kunsthistorien.

Felix Gonzalez-Torres *Untitled (Blue Placebo), 1991*

Felix Gonzales-Torres var særlig kjent for sine konseptuelle verk som inviterte publikum inn som deltakere. "Untitled" (*Blue Placebo*) består av 130 kg drops pakket i blå cellofan der publikum inviteres til å forsyne seg. Dropsene tilsvarer den samlede vekten til Gonzales-Torres og hans partner, som gikk bort som følge av AIDS. Verket er dermed i konstant forandring, og blir en metafor på kunstnerens tap.

Jeff Koons

New Hoover Convertible, New Shelton Wet/Dry's 5-Gallon Doubledecker, 1981-87

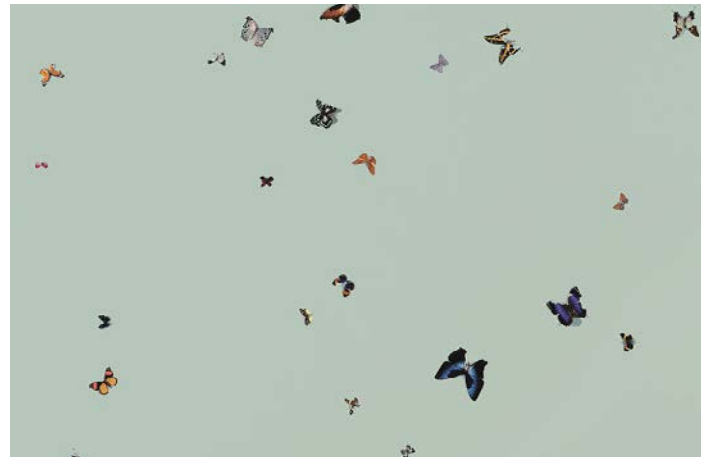

New Hoover Convertible, New Shelton Wet/Dry's 5-Gallon Doubledecker består av fem readymade-skulpturer i form av ubrukte støvsugere, plassert i en plexiglassmonter belyst av rader av lysstoffrør. Verket kan minne om måten butikker presenterer varer.

Verket ble vist i Koons' første soloutstilling *The New* (1980) på New Museum i New York, som bestod av ulike monterer med støvsugere og tepperensere sentrert rundt et lysskilt påskrevet «The New». Koons utforsker begrepet «det nye» som etterstrebes i både konsumsamfunnet og kunstverdenen. Støvsugernes skjønnhet ligger i at de er uberørte og fremstår som noe «evig» når de lukkes inne i en monter. Koons har selv uttalt at «... hvis et av verkene mine [støvsugerne] ble skrudd på, ville det blitt ødelagt».

Damien Hirst

I Feel Love, 1994-95

Verket er del av en serie påbegynt i 1989, hvor ekte sommerfugler er festet på monokrome, glansmalte lerreter. Hirst begynte å skape disse verkene etter at han hadde observert at fluer satt seg fast på hans nymalte lerreter. Maleriene er det tidligste eksempelet på Hirsts bruk av sommerfugler, noe som skulle bli et av hans mest karakteristiske motiver.

Børre Sæthre
My Private Sky, 2001

Børre Sæthre er kjent for sine spektakulære og forførende totalinstallasjoner hvor utstillingsrommet omdannes til en scenisk situasjon som betrakteren helt konkret trer inn i. På innsiden er alle detaljer utført med høy presisjon og omgivelsene fremstår som en parallell virkelighet, eller en drømmeaktig scene hentet fra en science fiction-film fra 1960-tallet. *My Private Sky* regnes i dag som et ikonisk verk fra årtusenskiftet.

Nicole Eisenman
Destiny Riding Her Bike, 2020

En kvinne på sykkel krasjer med en mann som ramler ned fra en stige. I sammenstøtet faller mannen på rygg, mens kvinnen skyter som et prosjektil opp fra sykkelen. Hun blir hengende i luften og sveve. Motivet kan beskrives som et komisk lykketreff, ut fra klisjeen om kjærlighet ved første blick, men handler ifølge kunstneren selv også om en potensiell romantisk katastrofe. De sterke følelsene som styrer forelskelsens rus, kan være de samme som forårsaker kjærlighetens undergang. Motivet i maleriet har flere lag. Det dreier seg om å falle, bokstavelig talt. Først faller de for hverandre, og deretter fra hverandre. At kvinnen med sykkelen fortsetter å bevege seg oppover kan betraktes som uttrykk for kjærlighetens ekstatiske tilstand, noe som på samme tid betyr at hun befinner seg i en konstant og overhengende fare.